— Невже ж це правда?.. Женишся?

— Так, женюся і тебе прошу за свідка.

— Гу-м! Коли ж вінчання?

— У неділю.

— В неділю? Але ж це неможливо! Як можна так скоро зважитися на найризиковніший крок у жилі? Це для мене прямо незрозуміле і, прости за слова, навіть підозріле.

— Нічого тут підозрілого нема. Женяться другі, невже ж мені не можна. Я вже довше не можу витримати зі своєю подушкою і з господинею.

— Яка подушка? Причім тут господиня? Говори ясніше.

— Як-то причім? Тут подушка грає велику ролю, подушка і господиня, а властиво, головна річ подушка.

— На, маєш, напийся чарку вина, бо тобі щось, мабуть, недобре. Закури папіроску і поясни мені це Сфінксове питання1, бо як ні, не буду тобі за свідка. В неясну справу не гадаю встрявати...

Чоломкнулися чарками, закурили папіроски, і той, що прийшов, став оповідати:

— У мене, як знаєш, була подушка. Своя власна подушка. Та ще яка! Двоє могло на ній спати. Важила, певно, яких п'ять-шість фунтів. Фунт пір'я коштує тепер 25 міліонів. Значиться, не подушка, а прямо маєток. Головна річ, що тая подушка, то було не тільки моє ціле движиме й

недвижиме майно, але, так сказати, святощі родинні, мої Лари2 й Пенати . Тую подушку подарувала мені покійна моя бабуня. Цілу зиму власними руками пір'я дерла.

— Гу-м!

— Не "гу-ум", а пір'я, правдиве гусяче пір'я. Сиділа біля печі така маленька й худенька, що, здавалося, ціла в подушку влізти може, і дрібними пальцями віддирала пух від шипулок. Що відідре, то в пішву осторожно пхає. З пуху відділювався щонайдрібніший пушок, сідав на бровах і на сивій голові бабуні, і вона виглядала, ніби її іней припав.

— Прости, що перебиваю. Але ти не малюй, а розказуй, яку ролю грає тая подушка у твоїм наглім вінчанню.

— Як умію, так і розказую, а коли тобі недогода, так можу кожної хвилини перестати.

— От і обидився. Ну, говори вже, говори!

— На чім я став? Ага, бабуня пір'я дерла, а я вчився писати. Господи! Як мені не вдавалися "літери", особливо буква "ф", — я її тому й називав "фе". А "вісім", то я писав так, що два колісцятка одно верх другого чіпав. Ніяк не міг викрутити того обарінка, що зветься — вісім. Не раз хотілося мені зубами загризти перо, подерти папір і йти собі геть. Але, як, бувало, гляну на бабуню, то погадаю собі: ні, вже таки краще писати, ніж пір'я дерти.

На Великдень перший раз спав я на моїй новій подушці. Яка розкіш! Цілий потонув я у ній, так, що тільки чуприна сторчала. А бабуня казала мені: пам'ятай, синоньку, щоби ти тої подушки не запропастив де у світі, як будеш великий, бо великі хлопці, то великі драбуги! А кілько разів будеш на тую подушку свою голову класти, то і мою голову згадай, бо мене вже тоді не буде на світі.

Так я й робив. І до матури на тій подушці вчився, і на університет її з собою возив, і як перший раз залюбився, то до уха її зітхав, знаєш, як воно буває. А тая подушка могла би багато дечого розказати. Вона навіть на війну зі мною ходила і ранена була. Але мій форисіц вилічив її, залатав, як найделікатніші пальчики якоїсь панночки гос-подарної, і ніхто навіть не сказав би був, що тій подушці 20 літ минуло. От що то за подушка була!

— Дуже то гарно, але я все-таки доглупатися не можу, який зв'язок між нею а твоїм наглим наміром покинути стан холостяцький. Був чоловік як чоловік, і нараз жениться, дезертирує з нашого кавалерського табору. Не розумію!

— Терпіливості! Це лиш початок, так сказати, вступ до новели, а тепер прийде сама новела. Послухай! Тую подушку я аж тут з собою привіз. Шукаючи хати, дивився я пильно, чи безпечно там буде моїй подушці, чи ні. Одяг замкнеш у шафі, а подушка на ліжку лежить, хто-небудь може украсти. Я ж до своєї подушки так привик, що без неї, здавалося, навіть жити не міг би. Аж знайшов я собі хату. Невеличку, але чистеньку. І ліжко стояло не при дверях, а далеко при вікні, значиться, моя подушка буде безпечна.

— А не заглядають до вас непрошені гості? — питаю господині.

А вона руки на грудях нахрест зложила і ніби літанію читає:

— Поганий тепер народ зробився. В Бога не вірить. Кіна, лікери, фокстроти. Клямки від дверей відривають. Нашому сусідові, лікареві, вивіску і дзвінок від дверей відчіпили. Вночі прийшли кликати його до хорого і не могли дістатися до хати. Так хорий і вмер без лікарської помочі. Але в мене ви будете безпечні. В мене самі порядні люди. І ланцюг при дверах висить, і пса Філюта тримаю. Йому як муха понад ніс перелетить, то гавкає, не тощо. Ні, ні, в мене вам буде безпечно.

— Ну, коли так, то добре! — Примістив я мою подушку і мешкаю.

А господиня моя прямо живцем мене до неба тягне. Прийду рано по воду — молиться, загляну перед вечером до кухні — молиться, в суботу лямпка перед образом горить. Ізабела називалася. Я й прозвав и — Ізабела Католицька.

Як ми вже трохи краще познайомилися, то я раз і питаю її:

— А за кого ви так молитеся, пані?

— А хоч би за вас, мій пане.

— Невже ж я такий грішний?

— Не знаю, але знаю, що ви по ночах кудись лазите, а ніч, то недобра річ. Все, що найгірше, робиться вночі.

— А коли ж мені ходити, моя ласкава пані. Я ж цілий день у фабриці, в бюрі сиджу. А треба ж чоловікові трохи розривки якоїсь.

— Тим-бо то біда, що молоді люди за розривками гонять. Для мене найкраща розривка, як у неділю до костьола піду. Більше мені нічого й не треба. От і ви б так робили. А ввечір почитали "життя святих" або позичили собі в мене Геновефу4, то раз "цуд" гарна книжка. 1 виспані ходили би, і гроші трималися би вашої кишені, і я спокійно засипляла би вночі. А так, як почую на вулиці крик, то все собі гадаю, чи не вас які горлорізи мордують. Страх, які тепер погані люде повиростали. Що крок, то шинок, а що два, то кіна. Не буде добра на світі, ой не буде!

Так вона мене щонайменше раз в тиждень на добру дорогу навертала. І, знаєш, я дійсно став скорше до хати приходити, а як надворі дощ або мороз, то нікуди й не ходжу. Ніяково було перед Ізабелою Католицькою, така свята, хоч у рамці клади.

Але раз якось у фабриці застрайкували, і я вернув несподівано до хати.

Відчиняю двері, входжу і нараз очам своїм не вірю. Ніби мене до порога щось прив'язало, ніби я стовп якийсь, а не чоловік, ніби...

— Лиши тії порівняння і кажи, що сталося, бо я вже цікавий.

— Сталося щось страшного. Уяви собі. Ізабела Католицька клячить коло мого ліжка і з моєї подушки пересипає пір'я до свого яська. Як побачила мене, то так як набрала була повну пригорщу щонайкращого пуху, так і не донесла його до насипки, лиш розсипала по підлозі. Пух, як яка глорія, повис над її головою.

— Ну, а ти що?

— Ніщо. Мені так соромно зробилося, так глупо, що насунув капелюх на голову і як пішов, то аж над ранок додому вернувся, щоб не стрінутися з нею. А на другий день написав її лист, щоби собі від першого іншого льока-тора шукала, бо я другої хати шукаю. А що тепер мешкання знайти тяжче, ніж вигадати нову теорію Енштейна, так я рішився оженитись.

Моя наречена дістає від своїх родичів два умебльовані покої, а головна річ не буде мені пір'я з моєї подушки надсипати: от що!